פא: המוציא יין פרק שמיני שבת

מהו להעלותם לגג. פי' בקונטי' מי חיישינן לטרמא ימירמא וקשה לר"י ז"ל כ"כ הא דפריך (ג) דאסור ליטול קיסם משלפניו מיקשי לכולה שמעתין דשרי לטלטל אבנים מקורזלות ונראה לר"י דהכא מצינא ליה משום דבית הכסא קרוב על הגג ויכול להכין שם מע"ש ומהדר ליה דאפ"ה שרי ולהכי פריך ליה (ד) דאסור לטלטל קיסם משלפניו לפי שהיה יכול להזמין מאתמול אבל אכולה שמעתא לא מצי פריך שדרכן היה לפנות בשדה וכיון הכא דרחוק ולא מטרחוה רבנן להכנים שם מע"ש וגם אם יזמינם שמא יקחם אחר (ה):

וחכמים אומרים לא יטול אלא מן האבוס בו'. נראה לר"י דלאו דוקא מן האבוס אלא מן הראוי לאכוס דליכא למימר דכשאינו באבוס אסור דבטל אגב קרקע דהא תנן בהמביא כדי יין (כילה דף נב:) וחכמים אומרים מגבב משלפניו ומדליק אלמא לאו בטל הוא והא דלא שרו בקיסם לחלות שיניו אלא להדליק משום דסברי לא ניתנו עצים אלא להסקה אבל בדבר הראוי לאכוס בהמה שרי אפי' לחלות שיניו וי"ל דאמר התם טול טול אדם קיסם משלפניו לחלות שיניו ומגבב מן האבר ומדליק סבר דמה שבבית מוכן לכל מה שירצה אפי' לחלות שיניו אבל שבאבר אינו מוכן אלא להסקה:

והניחו ע"ג יתדות מיחייב משום תולש. הלי מיחייב מכת מרדות מדרבנן כדפירש בקונטרס מדשרי ריש לקיש וקשה לר"י דאמרי' בפ"ק דגיטין (דף ז:) א"ר (ו)יוחנן עצין נקוב המונח ע"ג יתדות באו למחלוקת ר"י ורבנן דלר"י פטור מן המעשר כדמפליג בין ספינה גושמת לשאינה גושמת ולרבנן חייב אמר רבא דילמא לא היא ע"כ לא קאמרי רבנן אלא דספינה דלא מפסיק אויר אבל עצין דמיפסיק אויר אפילו רבנן מודו הא דשמעתין חשבינן ליה כמחובר מדאוריתא אפי' הניחו על גבי יתדות ולא מיחייב משום תולש אלא מדרבנן ונראה לר"י דשמעתין לא סברא דחויא דרבא דהתם (ז):

והאמר ר' יוחנן הלכה בסתם משנה כו'. וא"ת והא בהגחל קמא (ב"ק קב.) ובפ"ק דמס' ע"ז (דף ז.) אמר בתרי מסכתות אין סדר למשנה והכא סתם בגזיר ופונגתא בפרק שני דבילה (ח)(דף כג:) ר' יהודה אומר כל הכלים אין נגררין חוץ מן העגלה שכוסתה ואין הלכה כסתם דשמא סתם ואח"כ מחלוקת היא ואין לומר דלר' יוחנן אפי' סתם ואח"כ מחלוקת הלכה כסתם דהא מסקינן בהמולך (יבמות מב:) אלינא דר' יוחנן דרמי לך לא הם לקימחיה סתם ואח"כ מחלוקת היא ואין הלכה כסתם ומירץ רביעו שמואל מווילדון דבמחלוקת ואח"כ סתם בחדא מסכת לכ"ע הלכה כסתם כדפרים בפ"ק דמס' ע"ז (דף ז.) הא דפסיק כר"י דכל המשנה ידו על התחתונה פשיטא דמחלוקת ואח"כ סתם הוא אבל בתרי מסכתות כל אמורלי סברי דאין הלכה כסתם ור' יוחנן אית ליה דאפי' בתרי מסכתות הלכה כסתם אי סתם בתרי' ומחלוקת בברייתא דמסתמא סתם לבסוף ואין לנו לומר שסתם רבי קודם ושוב חזר ממה שפסק ואמורלי ניעבו אלינא דרבי יוחנן דלאמר בתלו ערפות (חולין דף מג.):

הדרן עלך המוציא יין

נכרית היתה: **אמרה מילתא.** דכשפים ומקרתה לתרבא ולא חדעים מן הקרקע. וכן אם מונחת ביתידות והתרידה והושיבה בארץ חייב משום נוטע שנמצא שוחל ושבושה היא).

חסדא [א]מהו להעלותם אחריו לגג א"ל [ב]גדול כבוד הבריות שדוחה את לא תעשה שבתורה יתיב מרימר וקאמר לה להא שמעתא איתיביה רבינא למרימר [ג]ר' אליעזר אומר נוטל אדם קיסם משלפניו לחצות בו שיניו וחכמים אומרים לא יטול אלא מן האבוס של בהמה הבי השתא התם אדם קובע מקום לסעודה הכא אדם קובע מקום לבית הכסא אמר רב הונא [ד]אסור לפנות בשדה ניר בשבת מאי טעמא אילימא משום דוושא אפילו בחול נמי ואלא משום עשבים והאמר ריש לקיש צרור שעלו בו עשבים מותר לקנח בה והתולש ממנה בשבת חייב חטאת אלא דילמא נקיט מעילאי ושדא לתתאי ומיחייב משום דרבה [ה]דאמר רבה [ו]היתה לו גומא וטממה בבית חייב משום בונה בשדה חייב משום חורש גופא [ז]אמר ר"ל צרור שעלו בו עשבים מותר לקנח בה [ח]והתולש ממנה בשבת חייב חטאת אמר רב פפי ש"מ מדר"ל האי פרפיסא שרי לטלטולי מתקיף לה רב כהנא אם אמרו לצורך יאמרו שלא לצורך אמר אביי פרפיסא הואיל ואתא לידן [ט]לימא ביה מילתא [י]היה מונח על גבי קרקע והניחו על גבי יתידות מיחייב משום תולש היה מונח על גבי יתידות והניחו על גבי קרקע חייב משום נוטע א"ר יוחנן אסור לקנח בחרס בשבת מאי טעמא אילימא משום סכנה אפילו בחול נמי ואלא משום בשפים אפי' בחול נמי לא ואלא משום השרת נימין דבר שאין מתכוין הוא אמר להו רב נתן בר אושעיא גברא רבה אמר מילתא נימא בה טעמא [יא]לא מיבעיא בחול דאסור אבל בשבת הואיל ואיכא תורת כלי עליו שפיר דמי קמ"ל רבא מתני לה משום השרת נימין וקשיא ליה דר' יוחנן אדר' יוחנן מי א"ר יוחנן אסור לקנח בחרס בשבת אלמא דבר שאין מתכוין אסור והאמר [יב]ר' יוחנן הלכה כסתם משנה [יג]ותנן [יד]נזיר חופף ומפספס אבל לא סורק אלא מחווורתא כדרב נתן בר אושעיא מאי בשפים כי הא [טו]דרב חסדא ורבה בר רב הונא הוו קא אזלי בארבא אמרה להו ההיא מטרוניתא אותבן בהדייכו ולא אותבוה אמרה איהי מילתא אסרתה לארבא אמרו אינהו מילתא שריוהה אמרה להו מאי איעביד לכו דלא

מסו להעלותם אחריו לגג. אם עלה אם לפנות מי חיישינן לטירמא ימירמא או לא: **שדוחה את לא תעשה.** דכתיב (דברים כב) והתעלמת מהם פרטו לזקן ואינו לפי כבודו (ה) והכא נמי מטלטל דרבנן אלאו דלא מסור (ו) אסמכוה רבנן ומקום כבוד הבריות נדחה: **משלפניו.** קסמין המוטלין על גבי קרקע ולא אמרינן מוקמין ניהו: **לחלות.** ליטול הכשר שבין השיניים ולחלות ביניהן: **מן האבוס.** שהוא מוכן. אלמא העמידו דבריהם במקום כבוד הבריות שפעמים שנראה מבחוץ וגנאי הוא לו: **הבי השתא קובע לסעודה.** והיה לו להכין שם מאתמול: **הכא אדם קובע לבה"כ.** בתמיה. פעמים שמוצא אדם שם והולך למקום אחר. בית הכסא לא היה מצוי להם בבתיהן שהיו דרין בבתיהן בעלייה מפני דוחק בתים: **בשדה ניר.** חריסה לאשורה ועומד לזריעה: **משום דוושא.** ובשדה מבירו מפני שדש את נירו ומתקשה (את) החריסה: **משום עשבים.** שממתמת לחלוחית הניר עשבים עולין על הנירות וכשהוא מקנח בו נתלשים: **מוכר לקנח.** דלאו מתכוין לתלוש ומותר דהלכה כר"ש (ו): **והתולש ממנו.** במתכוין חייב דמקום גידולו הוא (ז) אע"פ שהוא לרור ואינו עפר: **שקיל מעילאי.** ממקום גבוהים: **ושדי לתתאי.** למקום גומא ומשוה החריסה והוי מולדה דמורש: **בכיס.** שייך בנין וזה שמשוה גומות בנין הלפה הוא ובשדה מתקן החריסה: **מדרים לקיס.** דאמר מותר לקנח בו ולא אמרינן לרור זה העשבים שעלו מלחלוחית הקרקע הן יוצאין וכשמגביהן הלי הוא כעוקרן מגידוליהן: **הלי פרפיסא.** עלין נקוב שזרעו בו. ובתשובת הגאונים מלאתי שעושין חותלות מכפות תמרים וממלאין אותם עפר וזבל בהמה וכ"כ אז ט"ו יום לפני ר"ה עושין כל אחד ואחד לפם כל קטן וקטנה שבבית וזורעים לתוכן פול המצרי או קיטנית ונוקרין לו פורפיסא ונומה ובערב ר"ה נוטל כל אחד שלו ומחזירו שבביות לאשו שבעה פעמים ואומר זה תחת זה חליפתי וזה תמורתי ומשליכו לנהר: **שרי לטלטולי.** ולא אמרינן תולש הוא: **לצורך.** קינוח כבוד הבריות: **חייב משום תולש.** דאינו נהנה שוב מגידו הקרקע. וי"ל דהתם (ח) מייב לאו דווקא אלא אסור משום דדמי לתולש דאי חייב ממש קאמר לצורך היכי שרי רבנן דאיסור כרת ופקילה משום קינוח ודומה לו במסכת סנהדרין (דף פב.) הנח על הכותח חייב משום נטע"ז דלאו מלאוריתא היא אלא מדרבנן: **משום סכנה.** אלא ינתק בו שיני הכרכשא שהיא תלויה בהן: **משום בשפים.** כדלקמן בשמעתין: **השרת נימין.** שמשיר את הסיער מפני שהוא חדוד: **דבר שאין מתכוין הוא.** ושמעינן ליה לר' יוחנן דאמר דבר שאינו מתכוין מותר לקנח בשמעתין: **לא מיבעיא בחול.** שאין איסור מלטול בלרורות דאסור לקנח בחרס משום בשפים שהרי יכול לקנח בלרור: **אבל בשבת הואיל ואיכא תורת כלי עליו.** לחתות בו אור או לחשוף מים מגבגא (ט) אימא שפיר דמי דמוטב שיקנח בו מלטלטל לרור: **קמ"ל.** דלא אי משום סכנה אי משום בשפים: **חופף.** מחליק שערו: **ומפספס.** קרפי"ר: **אבל לא סורק.** במסרק דודאי משיר שיער ומודה ר' שמעון בספיק ריסיה ולא יומות אבל חופף ומפספס פעמים שאינו משיר וכשמשיר דבר שאין מתכוין מותר: **מטרוניתא.** זאת ממקומה: **אמרי אינהו מילתא.** על ידי שם טהרה (כ): דלא

מסורת הש"ס

(א) (לקמן נד: ע"ש ד"ה ומ"ש), כ) כילה לב. ע"ש תוספתא דכילה פ"ב, ג) (לעיל מב: ע"ש), ד) רי"ג ריטב"א, ה) (לעיל מז. וש"נ), ו) (לעיל כ:) מיר מב., ז) תוס' קה:, ח) [כ"מ ב.], ט) (דברים יח), י) (לעיל כב.), כ) (עי' לקמן פב.), ל) (וע"ש תוס' פוסק לו: ד"ה בפנה שלמה), מ) [שם איתא ר' ד"ה דאמתא], נ) [עי' תוס' גיטין ז: ד"ה דאמתא], ס) (וע"ש תוס' עירובין לב: ד"ה לא מיתתא וכו' תמלא על נתן).

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה והמולם ממנו וכו' נידולו הוא (וחס"ש וכו' עפר) מת"מ וכ"ב ס"א מיט: (ב) ד"ה אמרי מינהו וכו' אם שהרה. כ"ב וכ"מ כל הנאמר בתוליין דף קה רחה ר"ש מי זה: (ג) תוס' ד"ה מהו וכו' הא דפרך מהא דאמרו לטטול: (ד) באא"ר ולהכי פרך ליה מהא דאמרו:

גליון הש"ס

גמ' ר"הנן נייר חיפה. עי' ס"מ מ"ו דכלאים כ"ר ס"ס: ר"ש"ל ד"ה חייב משום תולש וכו'. חייב לאו דוקא אלא אסור וכמתני לעיל דף מ ע"ב מאי חייב מכת מרדות:

לעזי רש"י

קרפי"ר. להפריד (שערות סבוכות), להתיר את הסבך.

רבינו חננאל (המשך)

לטלטלה בשבת. ואפי' פרפיסא, פ"ים גדול, כדאי דאמרינן אחורן מאי פ"ים א"ר דיבא (קרשינן) [קרשינן בבלייתא דזרעין עליו דזרעונים בשמים וזולתי רצוחמין, (והוא עפר דבוק חזק כאבן ופרים ורבים עליו עמחים), ודומה לצרור שעלו בו עשבים. ולשון (פרסי) [פרן דהכא מלשון פרסי כנפיי יונה, אף הזרע הצומח עליו נקרא פר, והוא פרפיסא. וכיון דקא אמר ר"ל מותר לקנח בו, קא שמעת מינה רב פפא דשרי לטלטלה. מתקיף לה רב כהנא אם אמר לצורך יאמרו שלא לצורך. הא קאמר ר"ל מותר לקנח אבל לטלטולי שלא לצורך לא אצריכנן לא צריכנן לדרב פפא. אמר אביי האי פרפיסא הואיל ואתא לידן נימא ביה מילתא, היה מונח ע"ג קרקע והניח על גבי יתדות חייב משום תולש, כי כשוורנין אותו עושין לו מקום כמו כן, או כמו שולייים שיושב עליו שיעור שינוח [עליון] ע"ג קרקע, ואפשר שדוא משרש שם ומתחבר לקרקע. וכיון [ה"א: ובזמן] שמניחו ע"ג יתדות, הרי הוא מעבירו ממקום שמתחבר ומתחייב משום תולש. אבל אם נרעו מעיקרא להניחו ע"ג יתדות (והיה מונח שם) בזמן שמניחו על גבי קרקע הרי הכינו במקום שמתחבר לקרקע, ונמצא חייב משום נוטע. [ו"א: אמר רב ספי כמו צרור. ודתינן צרור לא התירו אלא לצורך משום הבריות, אבל פרפיסא שלא לצורך אסירא. ואם הוות יחבא אארעא וזרעים עליה ושקלה מן ארעא ואותבה אסיכי וכו', חייב, ומשום תולש, שהגביהה מן הזרעים שעליה ותלאה ביתידות, ונמצא שחלש

(ג) [לקמן נד: ע"ש ד"ה ומ"ש], כ) כילה לב. ע"ש תוספתא דכילה פ"ב, ג) (לעיל מב: ע"ש), ד) רי"ג ריטב"א, ה) (לעיל מז. וש"נ), ו) (לעיל כ:) מיר מב., ז) תוס' קה:, ח) [כ"מ ב.], ט) (דברים יח), י) (לעיל כב.), כ) (עי' לקמן פב.), ל) (וע"ש תוס' פוסק לו: ד"ה בפנה שלמה), מ) [שם איתא ר' ד"ה דאמתא], נ) [עי' תוס' גיטין ז: ד"ה דאמתא], ס) (וע"ש תוס' עירובין לב: ד"ה לא מיתתא וכו' תמלא על נתן).

ט) פיין ענין ערך פרפס.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com